

D I D A H E

Ovaj ranohrišćanski spis nastao je u vreme Apostolske crkve, pretpostavlja se da je napisan negde u I. veku posle Hrista, negde u okolini Antiohije u Siriji. Delo je pisano biblijski prosto i jednostavno i predstavlja sažetak osnovne nauke Rane crkve.

Nauka Gospodnja narodima preko Dvanaestorice Apostola

I.

1. Postoje dva puta: jedan života, a drugi smrti, i velika je razlika između ta dva puta.

2. Put života je ovaj: prvo, "ljubi Boga koji te je stvorio"; drugo, (ljubi) "bliznjega svoga kao samoga sebe". I sve što hoćeš da ti se ne čini, i ti ne čini drugome.

3. Nauka pak ovih reči je ova: "Blagosiljajte one koji vas kunu, i molite se za neprijatelje svoje", a postite za one koji vas gone. Jer "kakva vam je zahvalnost ako ljubite one koji vas ljube? Ne čine li to i neznabošci? Ali vi volite one koji vas mrze", i nećete imati neprijatelja.

4. "Udaljavaj se od telesnih i svetskih" želja. Ako te ko "udari po desnom obrazu, okreni mu i drugi" i bićeš savršen. "Ako te ko potera jednu milju, idi s njime dve". Ako ti ko "uzme haljinu, podaj mu i košulju". Ako ko uzme od tebe ono što je tvoje, ne traži mu (natrag), jer ne možeš.

5. "Svakome koji od tebe iste podaj, i ne potražuj (natrag)". Jer Otac hoće da svima daješ od svojih darova. Blažen je onaj koji daje, shodno zapoveti, jer je on nevin. Teško onome koji uzima. Ako pak neko uzima zato što ima potrebu, takav će biti nevin; a ako uzima onaj ko nema potrebe, biće suđen zbog čega i zašto je uzeo. Kada bude pritešnjen, biće ispitivan za to što je učinio, i "neće izaći odande dok ne vrati i poslednju paru".

6. Ali i o tome (davanju) je rečeno: "Neka se oznoji milostinja tvoja u rukama tvojim, dok ne poznaš kome ćeš dati."

II.

1. Druga pak zapovest (ove) nauke (je):

2. "Ne ubi", - "Ne čini preljube", - "Ne razvratniči decu", - "Ne čini bluda", - "Ne ukradi", - "Ne vraćaj", "Ne upotrebljavaj magije", - "Ne ubijaj dete kad se začne, niti ga pogubi kad se rodi".

3. "Ne poželi ono što je bližnjega" (tvoga), - "Ne zaklinji se", - "Ne svedoči lažno", - "Ne klevetaj", - "Ne budi zlopamtljiv".

4. "Ne budi dvojedušan, niti dvojezičan", jer dvojezičnost je zamka smrti.

5. "Neka reč tvoja ne bude lažna, niti prazna, nego ispunjena delom."

6. "Ne budi gramziv, ni otimač, ni licemer, ni zloćudan (=zloban), niti gord." - "Ne smišljaj zli savet na bližnjega svoga."

7. "Ne mrzi nijednog čoveka, nego neke karaj, za neke se moli, a neke voli više od duše svoje."

III.

1. Sine moj, beži od svakog zla i od svega što mu je slično.

2. Ne budi gnevljiv, jer gnev vodi ubistvu; niti budi zavidljiv, ni svadljiv, ni naprasit, jer od svega toga rađaju se ubistva.

3. Sine moj, ne budi pohotljiv, jer požuda vodi u blud; niti besraman u rečima, niti bestidan očima, jer se od svega toga rađaju preljube.

4. Sine moj, ne budi pogađac (= vračar), jer to vodi idolopoklonstvu; niti bajalac, ni astrolog, ni lažni očišćivač (= zaklinjač), i nemoj to ni gledati [ni slušati], jer se od svega toga rađa idolopoklonstvo.

5. Sine moj, ne budi lažljiv, jer laž odvodi u krađu; niti srebroljubiv, ni slavaljubiv, jer se iz svega toga rađaju krađe.

6. Sine moj, ne budi roptac, jer to vodi huli; niti samonametljiv, ni zlouman, jer se od svega toga rađaju hule.

7. Nego budi krotak, jer "krotki će naslediti zemlju".

8. Budi dugotrpeljiv i milostiv i bezazlen i miran i dobar, i svagda imaj strah od reči koje si čuo.

9. Ne preuznosi se, niti dozvoli duši svojoj drskost. Neka se duša tvoja ne druži sa visokima (= na položajima), nego se druži sa pravednima i smirenima. 10. Sve što ti se događa primaj kao dobro, znajući da bez Boga ništa ne biva.

IV.

1. Sine moj, sećaj se i danju i noću onoga "koji ti govori reč

Božiju", i poštuju ga kao Gospoda, jer tamo gde se propoveda Gospodstvo (Božije), tamo je i Gospod.

2. Svaki dan traži lice svetih, da bi nalazio spokojstvo u rečima njihovim.

3. Ne stvaraj razdora, nego zavadene miri. Sudi pravedno, i ne gledaj ko je ko kad treba (nekoga) zbog prestupa pokarati.

4. Ne budi dvojedušan, da li će (nešto) biti ili neće.

5. Ne budi (takav) da za primanje imaš ruke ispružene, a za davanje stisnute.

6. Ako imas nešto (da daš) što je rukama tvojim (stečeno), podaj to za otkup grehova svojih.

7. Nemoj se ustezati da daš, niti kada daš da žališ, jer ćeš poznati ko je Dobri nagradodavac.

8. Ne izbegavaj onoga ko je u nemaštini; sve što imaš podeli sa bratom svojim, i nemoj reći da je (nešto) tvoja sopstvenost. Jer ako ste zajedničari u besmrtnome, koliko li vecma u smrtnim (stvarima)?

9. Ne diži ruku svoju od sina svoga ili kćeri svoje, nego ih od mladosti uči strahu Božijem.

10. Ne zapovedaj u ljutnji svojoj služi svome ili sluškinji, koji se u istoga Boga nadaju, da ne (prestanu) bojati se zajedničkog vam Boga, jer On ne dolazi da pozove gledajući na lica, nego na one koje je Duh (Sveti) pripremio.

11. Vi pak sluge, podčinite se gospodarima svojim kao slici Božijoj, s poštovanjem i sa strahom.

12. Mrzi na svako licemerje i na sve što nije ugodno Gospodu.

13. Ne ostavljaj zapovesti Gospodnje, nego drži ono što si primio, "ni dodajući ni oduzimajući".

14. U Crkvi ispovedaj grehe svoje, i ne pristupaj molitvi svojoj sa savešću nečistom. To je put života.

V.

1. A put smrti je ovaj: Pre svega (taj put) je zao i prokletstvom ispunjen. (Jer na njemu su): ubistva, preljube, pohote, blud, krade, idolopoklonstva, mađije, vračarije, otimačine, lažna svedočenja,

licemerja, dvojedušnost, podmuklost, gordost, zloba, samovolja, gramzivost, sramotne reči, zavist, drkost, nadmenost, oholost, [ne(bogo)bojažljivost].

2. (Tim putem idu): progonitelji dobrih, mrzitelji istine, ljubitelji laži, oni koji ne znaju platu pravednosti, koji se ne drže dobra niti suda pravednog, koji bdiju ne na dobro nego na zlo, od kojih je daleko krotost i trpeljivost, koji ne miluju siromaha, koji ne saosećaju sa paćenikom, koji ne poznaju svoga Stvoritelja; ubice dece (svoje), upropastitelji stvorenja Božijeg; koji okreću lice svoje od potrebitoga, koji vredaju već uvređenoga; ulizice bogatima, nepravedne sudije siromašnima; prepuni svakoga greha. Spasite se, deco, od sviju takvih.

VI.

1. Pazi da te neko ne zavede sa ovoga (pravoga) puta nauke (Gospodnje), jer te (takav) uči mimo Boga.

2. Ako možeš nositi sav jaram Gospodnji, onda ćeš biti savršen; a ako ne možeš, krliko možeš, toliko i čini.

3. Odnosno pak (upotrebe) hrane, drži ono što možeš, ali se osobito čuvaj (da ne jedeš) od žrtve idolske, jer je to služenje mrtvim bogovima.

VII.

1. A odnosno Krštenja, ovako krštavajte: Pošto prethodno sve ovo kažete (poučite), krštavajte u ime Oca i Sina i Svetoga Duha u tekućoj vodi.

2. Ako li nemaš tekuću vodu, krštavaj u drugoj (vodi). Ako ne možeš u hladnoj, onda u toploj.

3. A ako ni jedne ni druge nemaš, onda izlij vodu na glavu tri puta u ime Oca i Sina i Svetoga Duha.

4. A pre Krštenja neka prethodno poste onaj koji krštava i krštavani, i ako neki drugi mogu. A zapovedićeš krštavanome da posti jedan ili dva dana ranije.

VIII.

1. A postovi vaši neka ne budu sa licemerima. Jer oni poste ponedeljak i četvrtak u sedmici, a vi postite sredu i petak.

2. I ne molite se kao licemeri, nego kao što je Gospod zapovedio u

Evandjelju, ovako se molite:

"Oče naš koji si na Nebu,

da se sveti Ime Tvoje;

da dođe KraljevstvoTvoje;

da bude volja Tvoja i na zemlji kao na Nebu;

hleb nas nasušni daj nam danas,

i oprosti nam dug naš

kao što i mi opraštamo dužnicima svojim,

i ne uvedi nas u iskušenje,

no izbavi nas od zloga.

Jer je Tvoja Sila i Slava u Vekove!"

3. Tri puta dnevno tako se molite.

IX.

1. A odnosno Euharistije Gospodnje večere ovako činite blagodarenje:

2. Prvo za čašu (govorite): "Blгодарimo Ti, Oče nas, za svetu lozu Davida sluge Tvoga, koju si nam objavio kroz Isusa Sina Tvoga; Tebi slava u Vekove!"

3. A za hleb koji se lomi (govorite): "Blгодарimo Ti, Oče naš, za život i poznanje, koje si nam objavio kroz Isusa Sina Tvoga. Tebi slava u Vekove!"

4. Kao što je ovaj hleb (koji lomimo) bio rasejan po gorama, i sabran postade jedan, tako neka se sabere Crkva Tvoja sa krajeva zemlje u Kraljevstvo Tvoje. Jer je Tvoja Slava i Sila kroz Isusa Hrista u Vekove!"

5. A od vaše Euharistije (Gospodnje večere) neka niko ne jede niti pije, osim krštenih u Ime Gospodnje; jer o tome je i rekao Gospod: "Ne dajte svetinje zlima".

X.

1. Posle pak pričešćivanja, ovako blagodarite:

2. "Blгодарimo Ti, Oče Sveti, za sveto Ime Tvoje koje si nastanio u srca naša, i za poznanje i veru i besmrtnost, koje si nam objavio kroz Isusa Sina Tvoga. Tebi slava u Vekove!

3. Ti si, Vladiko Svedržitelju, sve stvorio radi Imena Tvoga, i dao si hranu i piće ljudima na uživanje, da bi Tebi blagodarili; nama pak darovao si duhovnu hranu i piće i život večni kroz Sina Tvoga.

4. Pre svega blagodarimo Ti što si Moćan. Tebi slava u Vekove!

5. Spomeni, Gospode, Crkvu Tvoju, da je izbaviš od svakog zla i da je usavršiš u ljubavi Tvojoj; i saberi je od četiri vetra, nju -osvećenu, u Kraljevstvo Tvoje, koje si joj pripremio. Jer je Tvoja Sila i Slava u Vekove!

6. Neka dođe Blagodat Tvoja, i neka prođe ovaj svet. Osana Bogu Davidovu! Ako je ko svet, neka pristupi, a ko nije, neka se pokaje. Maranata! (= Gospode, dođi!) Amen!"

7. A prorocima dozvolite da blagodare, koliko hoće.

XI.

1. Ako (vam) pak ko dođe i uči vas svemu ovome što je napred rečeno, primite ga.

2. A ako taj koji uči skrene, i počne da uči drugu nauku da bi pokvario (ovu nauku), onda ga nemojte slušati; a ako (uči) da bi umnožio pravdu i poznanje Gospodnje, primite ga kao Gospoda.

3. A odnosno apostolâ i prorokâ, shodno zapovesti Evandjelja ovako činite:

4. Svaki apostol koji dolazi k vama neka bude primljen kao Gospod.

5. Ali neka ne ostaje više nego jedan dan; ako pak bude potrebe, onda drugi dan. A ako ostane tri dana, onda je lažni prorok.

6. A apostol kad odlaži (od vas) neka ništa ne uzima osim hleba, koliko do (idućeg) prenoćišta; ako pak traži i novaca, onda je lažni prorok.

7. I svakog proroka koji govori u Duhu ne iskušavajte i ne sudite, "jer će se svaki greh oprostiti", a ovaj se greh "neće oprostiti".

8. Ali nije svaki koji govori u Duhu prorok, nego ako ima i ponašanje (vrline) Gospodnje. Po načinu, dakle, ponašanja raspoznaje se lažni prorok od proroka (pravog).

9. I svaki prorok koji u Duhu određuje trpezu (= postavlja je za siromašne), neće jesti od nje, inače je lažni prorok.

10. A svaki prorok koji uči istini, ako ne tvori to što uči, lažni je prorok.

11. Svaki pak prorok oprobani, istiniti, koji izgrađuje tajnu Crkve u svetu (koji radi za svetsku tajnu Crkve), a ne uči da se čini sve ono što on čini, neka ne bude osuđivan od vas, jer on sa Bogom ima sud; jer tako isto su činili i stari proroci.

12. A ako neki kaže u Duhu: daj mi novaca ili nečega drugoga, takvoga nemojte slušati. Ako pak kaže da se da za druge koji oskudevaju, neka ga niko ne osuđuje (za to).

XII.

1. Svaki koji dolazi u Ime Gospodnje, neka bude primljen; posle pak isprobavši ga doznaćete (kakav je), jer ćete imati (toliko) razboritosti da razlikujete desno i levo.

2. Ako je taj koji vam dolazi prolaznik, vi mu pomozite koliko možete, ali neka ne ostaje kod vas više od dva ili tri dana, ako je to potrebno.

3. Ako pak hoće da se nastani (kod vas), a zna neki zanat, neka radi pa nek jede.

4. A ako ne zna zanata, vi po vašoj razboritosti postarajte se kako ne bi s vama živeo besposlen hrišćanin.

5. Ako on neće tako da radi, takav je hristotrgovac. Čuvajte se od takvih.

XIII.

1. Svaki istiniti prorok, koji hoće da se nastani kod vas, dostojan je hrane svoje.

2. Tako isto i istiniti učitelj dostojan je i on kao radnik hrane svoje.

3. Svaku prvinu od plodova pivnice) i sa gumna, od stoke i ovaca, uzmi i daj prvinu prorocima, jer su oni prvosveštenici (= episkopi) vaši.

4. A ako nemate proroka, dajte siromašnima.

5. Ako spremaš hlebove, uzmi i podaj prvinu (od njih), po zapovesti.

6. Isto tako, kad otvoriš sud sa vinom ili uljem, uzmi prvinu i daj prorocima.

7. I od novaca, i od odeće, i od svakog imanja, uzevši prvinu, koliko sam smatras, podaj po zapovesti.

XIV.

1. A u nedelju Gospodnju, sabravši se zajedno, lomite hleb i vršite Euharistiju, ispovedajući prethodno grehe svoje, da bi žrtva vaša bila čista.

2. Svaki pak onaj koji ima spor sa drugom svojim neka ne dolazi na sabranje sa vama, dokle se ne izmire, da se (time) ne uprlja žrtva vaša.

3. Jer je to ona (žrtva) za koju je Gospod rekao: "U svakom mestu i vremenu prinosićete mi žrtvu čistu, jer sam ja Kralj Veliki, govori Gospod, i Ime je moje čudesno među narodima".

XV.

1. Izaberite sebi episkope i đakone dostojne Gospoda, ljude krotke i nesreboljubive i istinite i proverene, jer vam oni služe službu proroka i učitelja.

2. Nemojte ih, dakle, prenebregavati, jer su oni vasi dostojanstvenici sa prorocima i učiteljima.

3. Ispravljajte jedni druge, ne u gnevu nego u miru, kao što stoji u Evandjelju; a sa svakim onim koji greši protiv drugoga neka niko ne razgovara, niti ga slušajte, dokle se ne pokaje.

4. A vaše molitve i milostinje i sva dela (vaša) činite tako kao što stoji u Evandjelju Gospoda našeg.

XVI.

1. Stražite nad životom vašim; "svetilnici vaši neka se ne ugase, i bedra vaša neka ne oslabe, nego budite spremni; jer ne znate časa u koji će Gospod vaš doći".

2. A sabirajte se češće zajedno, tražeći ono što odgovara (= priliči) dušama vašim. Jer vam neće koristiti sve vreme vere vaše ako se u poslednje vreme ne pokažete savršeni.

3. Jer će se u poslednje dane umnožiti lažni proroci i upropastitelji, i ovce će se pretvoriti u vukove, i ljubav će se preokrenuti u

mržnju.

4. Jer kada bezakonje bude raslo, ljudi će jedni druge omrznuti i progoniti i izdavati. I tada će se javiti obmanjivač sveta; (=kosmoprevarant) kao sin Božji i činiće znake i čudesa, i zemlja će se predati u ruke njegove, i činice bezakonja kakvih nikada od veka nije bilo.

5. Tada će rod ljudski doći u oganj ispitivanja, i "sablazniće se mnogi i propasti, a oni koji pretrpe (izdrže) u veri svojoj, spašće se" od tog prokletstva.

6. I tada će se pojaviti znaci Istine: najpre znak (= znak pojave Gospodnje) na nebu, zatim znak glasa trube, i treći (znak): vaskrsenje mrtvih.

7. No ne svih (zajedno), nego kao što je rečeno: "Doći će Gospod i svi sveti s Njime". Tada će svet ugledati Gospoda gde dolazi na Oblacima Nebeskim.

Priredio: brat Vasa

Odgovara-Misionar: [Nikola Mijatov-Meister](#)